Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
ВШТІП Академія прикладних наук у Познані (Польща)
Університет менеджменту та підприємництва у Валбжиху (Польща)
Університет третього віку у Громадці (Польща)
Університет економіки у Бидгощі (Польща)
Економіко–гуманітарний університет у Варшаві (Польща)
Жешувський університет (Польща)
Поморська Академія в Слупську (Польща)
Познанський університет економіки та бізнесу (Польща)
Гартмут Дюбек Товариство економічного і структурного розвитку з обмеженою відповідальністю (Німеччина)
Хмельницький національний університет
ЗВО «Подільський державний університет»
Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника
Державний біотехнологічний університет м. Харків
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Калуський політехнічний фаховий коледж

Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції

«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно–економічне забезпечення»

Бережани – 2025

УДК 654.071
С 76

Рекомендовано Вченою радою ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
(Протокол № 8 від 28.11. 2025 року)

Рецензенти:
І. Ф. Баланюк, доктор економічних наук, професор
М. В. Диха, доктор економічних наук, професор
А. Д. Чикуркова, доктор економічних наук, професор

Редакційна колегія:
к.е.н., доцентка М. С. Пономарьова (голова); д.е.н., професорка Д. І. Шеленко (замісник); dr. n. e. Paulina Kolisnichenko, д.е.н., професорка Л. С. Сас., член–кореспондент, д.е.н., професор Шпикуляк О. Г., к.е.н., доцентка Т. О. Гуренко; к.е.н. М. Р. Куляк, к.т.н., доцентка Р. М. Лещій

Відповідальна за випуск:
докторка економічних наук, професорка С. М. Судомир

«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення», матеріали XI Міжнародної науково–практичної конференції ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут». Запоріжжя: ФОП Однорог Т.В., 2025. С. 243

ISBN 978-617-7823-80-2

У збірнику вміщено матеріали XI Міжнародної науково–практичної конференції **«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення»** ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут», що відбулася 18 листопада 2025 року у ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут».

Збірник охоплює основні напрями інженерно-економічних наук.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів закладів вищої освіти.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, галузевої термінології, імен власних та інших відомостей.

@ ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

Сливінська О.Б., **Бурдаш С.А.**	Використання статистичних методів в аудиті	46
Смушак М.В., Борищак В.Р.	Вплив штучного інтелекту на облік і оподаткування	49
Стемковська І.В., Чайківський Ю.Б.	Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку й аудиту: особливості застосування в Україні в умовах воєнного стану	50
Черневий Ю.І., Бойчук Л.П., Кучма Л.М.	Капітал підприємства	52
РОЗДІЛ 3. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОЇ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ		56
Баланюк І.Ф., Дзяба О.Р.	Сутність бізнес-ідеї	56
Герчанівська С.В.	Роль господарств населення у забезпеченні продовольчої безпеки країни	58
Гурська І. С.	Соціальна відповідальність бізнесу в умовах війни: виклики, стратегії та суспільний вплив	60
Диха М.В.	Трансформація ролі стратегічного планування діяльності підприємств в умовах сучасних викликів	62
Жибак М. М.	Інноваційний розвиток як ключовий чинник сталого економічного зростання в умовах цифрової трансформації	65
Захарова Н.Ю.	Сучасні підходи до управління ризиками підприємств аграрного сектору економіки України	67
Лялик А.Т., Осіян Н.В.	Якість продукції: актуальні проблеми та напрями вдосконалення	69
Мацерук А.А.	Градація територіальних громад як передумова впровадження smart-рішень	71
Осипенко С.	Позабюджетні механізми підтримки закладів вищої освіти в умовах воєнних викликів: потенціал і перспективи	75
Пономарьова М.С.	Сучасні моделі управління інвестиційною привабливістю підприємств агробізнесу в умовах економічної нестабільності	77
Пономарьова М.С., Чернега І.	Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб в Україні	79
Кулаєць А.З.	Продовольча безпека як стратегічний пріоритет соціально-економічного розвитку держави	81

- інновації у фінансовій допомозі — використання цифрових технологій для збору коштів і підтримки армії стало масовим явищем.

Важливо підкреслити, що соціально відповідальні практики бізнесу сприяють зростанню суспільної довіри та формуванню позитивної репутації компаній. Це стає важливою складовою їхньої довгострокової стратегії, адже довіра суспільства є ресурсом, який забезпечує стійкість навіть у кризових умовах. Досвід, отриманий у період війни, створює підґрунтя для нових моделей корпоративної відповідальності, що збережуть актуальність у процесі післявоєнного відновлення.

Таким чином, внесок бізнесу у підтримку населення, армії та економіки підтверджує його ключову роль у забезпеченні національної стійкості. Війна стала каталізатором трансформації корпоративної соціальної відповідальності в Україні, зробивши її не лише інструментом репутаційного менеджменту, а й важливим чинником виживання та розвитку держави. У майбутньому саме ці практики стануть основою для відбудови країни та формування нової економічної культури, де бізнес і суспільство діятимуть як рівноправні партнери.

Список використаних джерел:

1. Bohomaz, O. (2025). Analiz suchasnykh tendentsii korporatyvnoi sotsialnoi vidpovidalnosti biznesu v Ukraini v umovakh hlobalizatsiinykh vyklykiv [Analysis of current trends of the corporate social responsibility of business in Ukraine in the terms of global challenges]. Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable Development of Economy, 4 (51), 396-402. https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-51-55 [in Ukrainian].

2. Кульчицький І.І. Соціальна відповідальність бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 69. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-8

Диха М.В.
д.е.н., професорка, професорка кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі
Хмельницький національний університет

ТРАНСФОРМАЦІЯ РОЛІ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Сучасний економічний простір характеризується високою турбулентністю. Характерні ознаки турбулентності описані у публікації [1]: високий рівень невизначеності щодо майбутнього розвитку подій; нестабільність ринкових умов (попиту, пропозиції, цін); часті та непередбачувані шоки (економічні, політичні, технологічні, природні, воєнні); ускладнення процесу прийняття стратегічних рішень, коли довгострокове планування практично неможливе; зміна ролі стейкхолдерів, зокрема держава може ставати не лише регулятором, а й активним учасником ринку. Турбулентність змінює середовище функціонування підприємств. До того ж війна в Україні сформувала конфігурацію турбулентності, яка охоплює загрози від війни, безпекові ризики,

фінансове навантаження, проблеми логістики, міграцію людського капіталу. Безпекові виклики під призмою війни в Україні детальніше описані в публікації [2].

Підприємства більше не можуть будувати стратегії, спираючись на довгострокові стабільні тенденції. Вони змушені оперативно реагувати на події, які виникають раптово, й мають значні прояви на макро- та мікрорівнях. Такі прояви/наслідки вимагають переходу від традиційних управлінських моделей поведінки до адаптивних, поведінково орієнтованих моделей, що враховують швидкі зміни зовнішнього середовища. Необхідно застосовувати коротші цикли прийняття рішень, активізувати антикризове управління та формувати моделі поведінки, спрямовані на гнучкість, стійкість і реактивність.

Традиційне стратегічне планування спирається на відносну стабільність зовнішнього середовища. Сучасні умови роблять багаторічні статичні плани неефективними. Проте, планування залишається важливим: воно формує стратегічне бачення, допомагає структурувати цілі й визначати пріоритети.

Відповідно, сучасне стратегічне планування не утотожнюється з детальним довгостроковим плановим документом підприємств, а стає інструментом, що задає напрямок, і допускає гнучкість та динамічні корективи залежно від ситуації. Тобто, зростає роль:

- швидкого аналізу середовища;
- гнучких стратегічних рамок;
- коротких циклів оновлення планів;
- сценарного та адаптивного планування.

Значимість адаптивного управління описано у публікації [3], та зазначено, що адаптивне корпоративне управління в сучасних умовах є критичною необхідністю, «ключем» до виживання та подальшого розвитку підприємств. Застосування адаптивних підходів дозволяє підприємствам [3]:

- реагувати на зовнішні шоки (економічні, політичні, безпекові);
- моделювати поведінку в умовах невизначеності;
- перебудовувати внутрішні процеси та структури відповідно до змін середовища;
- приймати нестандартні рішення в реальному часі, виходячи з ризик-орієнтованої логіки.

Серед адаптивних і динамічних підходів планування, які доцільно реалізовувати в сучасних умовах можемо виокремити такі: сценарне планування, Agile-стратегії, Rolling-планування, Data-driven планування, антикрихке та екосистемне мислення.

Сценарне планування дозволяє підприємствам сформувати кілька альтернативних моделей майбутнього та приймати рішення, які будуть релевантними у різних варіантах розвитку подій. Кожен сценарій розвитку супроводжується відповідним набором стратегічних рішень та індикаторів, які сигналізують про перехід економічної ситуації до тієї чи іншої траєкторії. Ключові переваги сценарного підходу полягають у тому, що підприємства можуть бачити не одне майбутнє, а систему можливостей. Також мінімізуються

ризики, оскільки сценарне планування передбачає готові пакети дій для різних станів середовища. Застосування сценарного планування є ефективним у ситуаціях геополітичної або технологічної непевності. У сучасних українських реаліях сценарне планування дозволяє підприємствам бути стійкими до змін логістичних маршрутів, валютних коливань, регуляторних обмежень та коливання попиту.

Agile-підходи, які запозичені зі сфери IT, дедалі частіше застосовуються в стратегічному управлінні підприємств. Вони ґрунтуються на коротких циклах планування, постійному тестуванні гіпотез, швидкому отриманні зворотного зв'язку та коригуванні рішень, адаптації дій. Agile-стратегії розглядаються як «живі» системи, а не статичні документи; в їх реалізації характерна автономність фахівців/команд у виборі тактичних кроків, що прискорює реакцію на зміни. Agile-стратегії особливо ефективні у секторах з високою інноваційністю (фінтех, цифровий маркетинг, логістика, електронна комерція).

Rolling-планування (календарно-ковзне планування) означає, що стратегічний та операційний горизонти постійно оновлюються: наприклад, кожен квартал підприємство переглядає свій річний план, коригуючи з урахуванням імовірних загроз чи нових можливостей. Rolling-планування забезпечує безперервну актуальність плану, дозволяє оперативно інтегрувати нові можливості або нівелювати загрози (пом'якшити їх негативний вплив) та зменшити інформаційний розрив між стратегічним баченням і поточною ситуацією. Реалізація підходу «Rolling планування» є компромісом між жорсткою стратегією та повною гнучкістю Agile, тому його часто використовують виробничі компанії, банки та великі корпорації.

Data-driven планування (планування на основі даних) спирається на моделювання, прогнозну аналітику, машинне навчання та автоматизоване оновлення прогнозів. У цифрову епоху дані стають ключовим ресурсом, а аналітика – фундаментом стратегічних рішень. Цінність Data-driven планування полягає у тому, що рішення ґрунтуються на реальних тенденціях, а не інтуїції; можна моделювати поведінку споживачів, сезонність, фінансові ризики; знижується ймовірність помилкових стратегічних рішень. Data-driven планування стає основою для інтеграції цифрових двійників – математичних моделей підприємств або ринків для тестування рішень без ризиків.

Доповненням до класичних гнучких методів є концепція «антикрихкості» Н. Талеба [4]. Вона передбачає, що система не лише витримує стреси, а й стає сильнішою завдяки їм. Основні принципи «антикрихкого планування» полягають у диверсифікації джерел доходів та постачання; створенні резервного потенціалу; реалізації підходу «малі експерименти» для перевірки інновацій без великого ризику; відмові від надмірної оптимізації, яка часто робить бізнес вразливим. «Антикрихке планування» набирає популярності саме після періодів глобальних шоків (пандемії, війни, енергетичної кризи).

Екосистемне мислення передбачає формування не лише внутрішньо корпоративної цінності, а й планування взаємодії в межах широкої мережі (з партнерами, платформами, інфраструктурою та спільнотами). Екосистемне

планування підвищує стійкість підприємств через спільний доступ до ресурсів; сприяє інноваціям; розширює ринкову присутність за рахунок партнерств.

Отже, в сучасних умовах ефективними є підходи динамічного планування, які дозволяють швидко адаптуватися до змін та передбачати можливі сценарії розвитку подій: сценарне планування, Agile-стратегії, Rolling-планування, Data-driven підходи, антикрихке та екосистемне мислення. У комплексі вони забезпечують підприємствам стійкість, стратегічну гнучкість та здатність приймати оптимальні рішення у середовищі високої невизначеності.

Список використаних джерел:

1. Диха, М., & Диха, В. Підходи, моделі та інструменти корпоративного управління в умовах війни та економічної турбулентності. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences,* 2025, 344(4), 390-396. https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-344-4-54
2. Dykha, M., Karpenko, V., Dykha, V. World civilization security and development under the prism of the war in Ukraine. *Sustainable Development: Modern Theories and Best Practices: Materials of the Monthly International Scientific and Practical Conference (April 28-29, 2023).* Tallinn: Teadmus OÜ, 2023, 154-162. https://elar.khmnu.edu.ua/handle/123456789/14203
3. Диха, М., & Диха, В. Адаптивність як ключова вимога до корпоративного управління в умовах сучасних викликів. *MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS,* 2025, (2), 395-401. https://doi.org/10.31891/mdes/2025-16-50
4. Талеб, Н. Антикрихкість. Про (не)вразливе у реальному житті / пер. з англ. М. Климчука. К.: Наш формат, 2018. 408 с.

Жибак М. М.
д.е.н., професор, директор,
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

У сучасних умовах глобалізації, посилення міжнародної конкуренції та цифрової трансформації економіки інноваційний розвиток виступає визначальним чинником забезпечення довгострокової конкурентоспроможності національних економік, регіонів і суб'єктів господарювання. Інновації перетворилися на стратегічний ресурс, що визначає темпи економічного зростання, рівень продуктивності праці, технологічну незалежність та соціально-економічну стійкість держави.

Інноваційний розвиток доцільно розглядати як безперервний процес створення, упровадження та комерціалізації нових знань, технологій, продуктів, управлінських рішень і організаційних моделей. Його результатом є підвищення ефективності виробництва, зростання доданої вартості та формування економіки знань. В умовах переходу до цифрової економіки інновації все частіше мають міждисциплінарний характер, поєднуючи технологічні, фінансові, управлінські та соціальні компоненти.

Особливу роль у забезпеченні інноваційного розвитку відіграє